

ΜΑΡΙΑ ΤΖΙΡΙΤΑ

Η ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΩΝ 400.000 ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ

Κάτω
απ' τη
μηλιά

ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ:
15.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Κάτω απ' τη μηλιά**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Μαρία Τζιρίτα
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χρυσούλα Τσιρούκη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυδή
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Μαρία Τζιρίτα, 2021

© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Lee Avison/Trevillion Images, Joana Kruse/Arcangel

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Πρώτη έκδοση: Φεβρουάριος 2021, 15.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3705-7

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3706-4

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα:

Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Publishers since 1979

Head Office:

121, Tatoïou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΜΑΡΙΑ ΤΖΙΡΙΤΑ

Κάτω
απ' τη
μηλιά

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΤΖΙΡΙΤΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Το παιδί της αγάπης, 2008

Μάτια μου, 2009

Αν δεν υπήρχε αύριο, 2010

Όταν αγαπάς, είναι για πάντα, 2011

Η γυναίκα που ήξερε μόνο να αγαπάει, 2012

Ζωή από την αρχή, 2013

Κλεισμένη πύλη παραδείσου, 2014

Ιόλη, 2015

Το ταξίδι της Ελπίδας, 2016

Όσα η αγάπη συγχωρεί, 2017

Η καρδιά του βράχου, 2018

Ευτυχία θα πει..., 2019

Νουρίν. Η νύχτα που φώτισε τη μέρα, 2020

*Αφιερωμένο στην κόρη μου Χριστίνα,
που κατάφερε κι έγινε καλύτερη από μένα,
προσπερνώντας και συγχωρώντας τα λάθη μου.*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Άλλη μια αληθινή ιστορία, από αυτές που με συναρπάζουν να γράφω. Όση φαντασία κι αν διαθέτουμε εμείς οι συγγραφείς, τα σενάρια της πραγματικής ζωής μάς ξεπερνούν. Όταν γνωρίζω προσωπικά τους πρωταγωνιστές μιας ιστορίας που γίνονται οι ήρωες των βιβλίων μου στη συνέχεια, αυτό που συμβαίνει είναι κάτι μαγικό. Έχοντας μιλήσει μαζί τους, έχοντας αποτυπώσει τα συναισθήματά τους, ακόμα και τις εκφράσεις των προσώπων τους την ώρα που μου διηγούνται τη ζωή τους, μπαίνω στη θέση τους και γίνομαι εκείνοι. Στα μάτια τους άλλωστε πολλές φορές διαβάζω περισσότερα απ' όσα λένε τα χείλη τους.

Έτσι συνέβη και με την ιστορία αυτή που κρατάτε στα χέρια σας. Εκείνο που με ώθησε να την κάνω βιβλίο είναι η συνειδητοποίηση της δύναμης που μπορεί να έχει ένας άνθρωπος ώστε να αλλάξει τα πάντα στη ζωή του, ακόμα κι αν η πορεία του φαίνεται προδιαγεγραμμένη από τους γονείς του. Το κεντρικό θέμα θα έλεγα ότι είναι η σχέση μάνας-κόρης και πώς αυτή καθορίζει την ύπαρξή μας ολόκληρη.

Μα όσο σημαντικός κι αν είναι αυτός ο δεσμός, όσα λάθη κι αν κάνει ένας γονιός και πληγώσει το παιδί του, τί-

ποτα δεν είναι ανεπανάρθωτο, κι αφήστε να λένε οι ψυχολόγοι. Όταν γνωρίζεις ανθρώπους σαν την ηρωίδα μου, αντιλαμβάνεσαι ότι είμαστε ικανοί για τα πάντα, κι ότι μπορούμε να βρούμε το καλό μέσα στο κακό, αρκεί να το θέλουμε πραγματικά.

Για ευνόητους λόγους έχω αλλάξει τα ονόματα, τους τόπους, τα επαγγέλματα κι άλλα στοιχεία που θα μπορούσαν να φωτογραφίσουν τους πρωταγωνιστές. Είμαι σίγουρη όμως ότι, αν κάποιος από εσάς που θα διαβάσει αυτό το βιβλίο τούς έχει γνωρίσει, σίγουρα θα καταλάβει ότι πρόκειται για αυτούς, γιατί όπως σύντομα θα διαπιστώσετε, η ιστορία τους είναι μοναδική!

Καλή ανάγνωση!

Μαρία Τζιρίτα

1

Ελα, κάθισε εδώ κοντά μου. Θέλω να σε βλέπω καθαρά».

Η Νάγια πήρε το φλιτζάνι με τον φρεσκοψημένο καφέ της, έκανε τον γύρο του τραπέζιου και κάθισε δίπλα στη θεία της, στον βελούδινο καναπέ.

«Κάποια στιγμή πρέπει να αλλάξεις έπιπλα, χρόνια σ' το λέω!» της είπε χαμογελώντας, καθώς ένωσε τους ξεχαρβαλωμένους σουμιέδες να υποχωρούν μαζί με το φθαρμένο μαξιλάρι στο κάθισμά της.

«Κι η μάνα σου το ίδιο μου λέει, αλλά εγώ τ' αγαπάω αυτό το σπίτι έτσι ακριβώς όπως είναι. Κάθε έπιπλο, κάθε μπιμπελό έχει για μένα την αξία του κι είναι μοναδικό».

Η Παναγιώτα πήρε τα μάτια της από το πρόσωπο της κοπέλας και τ' άφησε να χαϊδέψουν με νοσταλγία τον χώρο γύρω της.

«Κλαις; Τι έπαθες τώρα;» τη ρώτησε η Νάγια ανήσυχη, παρατηρώντας το δάκρυ που κύλησε στα μάγουλα της θείας της.

«Τίποτα, αγάπη μου, τίποτα. Καλά είμαι», απάντησε εκείνη καθησυχαστικά σβήνοντας τον μάρτυρα των συναισθημάτων της με μια βιαστική κίνηση του χεριού της.

«Απλώς σκέφτηκα πως καθετί εδώ μέσα κουβαλάει αναμνήσεις απ' όλη μου τη ζωή... Ουσιαστικά είναι η ζωή μου η ίδια. Γι' αυτό δε θέλω να τα αποχωριστώ, καταλαβαίνεις;» συμπλήρωσε.

«Φυσικά και καταλαβαίνω, καλή μου! Συγγνώμη για το σχόλιό μου για τον καναπέ, αν σε πείραξε αυτό», απάντησε η Νάγια και της έσφιξε το αδύνατο χέρι. Εκείνη τη στιγμή, αυθόρμητα σκέφτηκε να σχολιάσει πως η θεία της είχε χάσει κι άλλο βάρος, αλλά μαζεύτηκε, μη θέλοντας να την ταραξεί περισσότερο.

«Δε με πείραξε, καρδούλα μου, τίποτε απ' όσα λες εσύ κι απ' όσα κάνεις. Είσαι η αδυναμία μου και το ξέρεις! Είμαι τόσο περήφανη για σένα!» της είπε η εξηντάχρονη γυναίκα και την έσφιξε στην αγκαλιά της με αγάπη.

Η Νάγια ανταπέδωσε το αγκάλιασμα μα έπειτα κοίταξε τη θεία της με απορία.

«Κάτι έχεις εσύ σήμερα, δε μου το βγάζεις από το μυαλό! Με κάλεσες για καφέ μόνο για να με δεις; Και γιατί όλη αυτή η συγκίνηση ξαφνικά; Τι συμβαίνει, θα μου πεις;»

«Φυσικά και θα σου πω. Θα σου πω όλα όσα δεν ξέρεις, Νάγια μου. Γι' αυτό ήθελα να είμαστε οι δυο μας και να έχουμε χρόνο μπροστά μας. Περίμενα καιρό αυτή την ευκαιρία», είπε η Παναγιώτα κι άναψε ένα τσιγάρο με τρεμάμενα χέρια.

Η κοπέλα, αντί να νιώσει καλύτερα, ανησύχησε περισσότερο.

«Πάλι ξεκίνησες το κάπνισμα; Τόσα σου είπαν οι γιατροί! Με ενημέρωσε η μαμά για το πρόβλημα της υγείας σου!» τη μάλωσε όσο πιο τρυφερά μπορούσε.

«Οι γιατροί όλο τέτοια λένε, η δουλειά τους είναι. Κό-

ψε το ένα, κόψε το άλλο, αμάν πια, τους βαρέθηκα! Όσα χρόνια μού έμειναν θα τα ζήσω όπως θέλω!» αντέδρασε η Παναγιώτα και τράβηξε μια βαθιά ρουφηξιά από το τσιγάρο της. Αμέσως μετά πνίγηκε από έναν βαθύ βήχα που την τράνταξε ολόκληρη, γεγονός που φυσικά δεν έδειξε να την πτοεί διόλου.

Η Νάγια αναστέναξε και για άλλη μια φορά κατάπие όλα όσα ήθελε να της πει. Μα τότε, μια τρομακτική σκέψη πέρασε από το μυαλό της και σκοτείνιασε την έκφρασή της.

«Δεν πιστεύω να... δε φαντάζομαι... Θεία; Είσαι άρρωστη; Σου είπαν οι γιατροί κάτι που δεν ξέρουμε;» ρώτησε με πανικό.

«Όχι, όχι, ηρέμησε. Δεν έχει σχέση με την υγεία μου. Όχι τη σωματική τουλάχιστον. Η ψυχή μου είναι που υποφέρει, ματάκια μου. Δεν το σηκώνει άλλο το βάρος της και θέλει να ξαλαφρώσει. Γι' αυτό σε φώναξα».

«Μα γιατί; Τι έγινε ξαφνικά;» επέμεινε η Νάγια με ανησυχία.

«Ξαφνικά δεν έγινε τίποτα. Όσα έχουν συμβεί και με βαραίνουν ξεκίνησαν πολλά χρόνια πριν. Υπάρχουν πολλά που δεν ξέρεις για μένα, κορίτσι μου. Ουσιαστικά εμένα δε με ξέρεις. Δε γνωρίζεις ποια είμαι και τι κουβαλάω. Και πρέπει να μάθεις», της είπε η γυναίκα με ένα μυστηριώδες ύφος.

«Σε ξέρω όλη μου τη ζωή, τι λες τώρα; Μπορεί να μη βλέπομασταν συχνά, ειδικά τα τελευταία χρόνια, μα ξέρω τι άνθρωπος είσαι και σ' αγαπάω γι' αυτό που είσαι!» αντέδρασε η ανιψιά της.

«Κι όμως... Μ' αγαπάς γι' αυτό που νομίζεις ότι είμαι.

Εγώ όμως θέλω, ειδικά εσύ, να μ' αγαπάς γι' αυτό που είμαι πραγματικά. Γι' αυτό άκου με πρώτα...»

«Μα, θεία...»

«Σσςς! Μη με διακόπτεις! Πάρε τον καφέ σου, κάτσε πίσω αναπαυτικά και άκου με. Και μη με λες “θεία” επιτέλους, πόσες φορές θα σ' το πω;»

«Και πώς να σε λέω, καλή μου; “Παναγιώτα”; Όταν ήμουν μικρή, εντάξει, είχε πλάκα, αλλά τώρα πια δε μου πάει!»

«Αν δε σου αρέσει το “Παναγιώτα”, μπορείς να με λες με το όνομα που είχα τα περισσότερα χρόνια της ζωής μου. Μπορείς να με λες “Πάολα”».

2

Η Παναγιώτα γύρισε και κοίταξε το σπίτι της για τελευταία φορά. Ένωσε ένα σφίξιμο στην καρδιά, κάτι που δεν περίμενε, αφού ήταν απόλυτα αποφασισμένη γι' αυτό που ετοιμαζόταν να κάνει. Άκουσε τη φωνή της μητέρας της να της λέει να φύγει γιατί θ' αργούσε στη δουλειά, μα τα πόδια της δεν έλεγαν να κουνήσουν. Αλήθεια, πότε θα τους ξανάβλεπε; Θα γυρνούσε ποτέ ξανά εκεί μέσα; Ένωσε την ανάγκη να χαρίσει στα αδελφια της μια τελευταία αγκαλιά, μα φοβήθηκε πως η συγκίνησή της θα την πρόδιδε.

«Πάω, γεια!» φώναξε ανέμελα κι έκλεισε την πόρτα πίσω της. Για πάντα, ήθελε να πιστεύει. Πέρασε από την αποθηκούλα της αυλής, πήρε τα πράγματα που προσεκτικά είχε κρύψει εκεί από το προηγούμενο βράδυ και κίνησε για τον σταθμό του τρένου. Μέχρι το απόγευμα που θα καταλάβαιναν ότι λείπει, θα είχε φτάσει πια στην Αθήνα.

Η καρδιά των δεκαπέντε της χρόνων χτυπούσε δυνατά, γεμάτη ενθουσιασμό, και με τη φαντασία της ζούσε ήδη όσα ονειρευόταν τόσα χρόνια. Ήταν γεννημένη για μεγάλα πράγματα, το ήξερε. Θα γινόταν πλούσια, θα γι-

νόταν διάσημη, και τότε θα βούλωναν όλα τα στόματα των συγχωριανών της. Η μητέρα της θα ήταν περήφανα για εκείνη κι ο πατέρας της θα την καμάρωνε από ψηλά. Και μόνο αυτή η σκέψη τής έδινε όλη τη δύναμη που χρειαζόταν για να τα καταφέρει.

Ο μπαμπάκας της... Τα τοπία που χάζευε από το παράθυρο του βαγονιού θόλωσαν από τα δάκρυα που πλημμύρισαν τα μάτια της. Τίποτα δεν της έφερνε περισσότερη θλίψη από την απώλεια του πατέρα της. Δε λυπόταν τόσο ούτε για τη μάνα ούτε για τα αδέρφια που άφησε πίσω. Ούτε ένα δάκρυ δε χαλάλιζε για χατίρι τους. Ίσως γιατί κρατούσε βαθιά μέσα της την ελπίδα πως κάποτε θα τους έβλεπε και πάλι. Ενώ ο πατέρας της ήταν ήδη φευγάτος για τους ουραμούς, χωρίς καμιά ελπίδα να τον ξαναδεί, πριν ανταμωθούν οι δυο τους εκεί πάνω.

Άραγε, αν εκείνος ζούσε ακόμη, θα τολμούσε ποτέ να το σκάσει κρυφά από το σπίτι τους; Τον φοβόταν τον πατέρα της, κι ας μην του το έδειξε ποτέ. Τον έτρεμε, μα ποτέ φανερά. Όταν την έδερνε, εκείνη σήκωνε αγέρωχα το ξανθό της κεφάλι, τον κάρφωνε με τα σκουροπράσινα μάτια της και του χαμογελούσε ειρωνικά. Εκείνος θύμωνε περισσότερο, της έριχνε κι άλλες, αλλά η Παναγιώτα παρέμενε ακίνητη κι αμίλητη.

Στη μάχη αυτή που επαναλαμβάνόταν από τότε που θυμόταν τον εαυτό της, νικήτρια έβγαινε πάντα η ίδια. Ο πατέρας της δήλωνε παραίτηση, λέγοντας πως δεν έχει ξαναδεί πιο αναίσθητο παιδί, κι η Παναγιώτα, αφού έβαζε πάγο στα κοκκινισμένα της μάγουλα, ξεκινούσε να καταστρώνει την επόμενη σκανταλιά της. Της άρεσε να τον προκαλεί, έπαιρνε τεράστια ευχαρίστηση από την ανα-

μέτρηση αυτή. Το προτιμούσε χίλιες φορές από την απάθεια της μητέρας της.

Κατέληξε στη σκέψη πως όχι, αν εκείνος ζούσε ακόμη, δε θα έφευγε ποτέ μακριά του, δε θα τον πλήγωνε με αυτή τη συμπεριφορά. Κι ας ήταν τόσο αυστηρός, κι ας της απαγόρευε να ζει σαν φυσιολογικό κορίτσι. Εκείνη, έτσι κι αλλιώς, πάντα έβρισκε τον τρόπο να κάνει αυτό που ήθελε, κι ούτε την ενδιέφερε η τιμωρία που μπορεί να επακολουθούσε. Τον αγαπούσε τόσο πολύ που του τα συγχωρούσε όλα. Ίσως μάλιστα ο λόγος που ήταν τόσο ζωηρή να ήταν ακριβώς αυτός: για να τον κάνει να ασχολείται μαζί της.

Ήταν πολυάσχολος ο πατέρας της. Πουλούσε υφάσματα με το φορτηγάκι από πόλη σε πόλη, και συχνά έλειπε για μέρες ολόκληρες. Πόσο μαύρες ήταν οι μέρες της απουσίας του... Η μάνα της, άοσμη κι αθόρυβη, κινούνταν από δωμάτιο σε δωμάτιο σαν σκιά. Αχτένιστη, απεριποίητη, με τη ρόμπα και τις παντόφλες, λες κι ήταν κολλημένα στο πετσί της. Λογικό δεν ήταν που εκείνος αναζητούσε άλλες αγκαλιές;

Η Παναγιώτα μύριζε το γυναικείο άρωμα πάνω του όταν ο μπαμπάς της επέστρεφε από τη δουλειά κι εκείνη έπεφτε περιχαρής στην αγκαλιά του. Κάθε φορά και διαφορετικό. Ήξερε, καταλάβαινε, μα ποτέ δεν του έλεγε τίποτα. Η μάνα της, από την άλλη, δεν έδειχνε να αντιλαμβάνεται τίποτα, χαμένη στη φασίνα και τις κατσαρόλες της. Έτσι κι αλλιώς, βέβαια, δεν την είχε δει και ποτέ να τον αγκαλιάζει όπως η ίδια, οπότε δεν έπαιρνε μυρωδιά, κυριολεκτικά.

Αν ήθελε να είναι αντικειμενική, θα έλεγε σίγουρα πως

ο πατέρας της δε φερόταν καλά στη μητέρα της. Την παραμελούσε, της μιλούσε απότομα, της σήκωνε και χέρι καμιά φορά. Μα δεν τον αδικούσε η Παναγιώτα. Κι εκείνη να ήταν στη θέση του το ίδιο θα έκανε. Η γυναίκα που τη γέννησε είχε μια μοναδική ικανότητα να σου σπάει τα νεύρα, μην κάνοντας απολύτως τίποτα. Δε ζητούσε μα δεν έδινε κιόλας. Τρυφερότητα, στοργή, αγάπη, κουβέντες γλυκές ήταν όλα άγνωστα για εκείνη.

Ενώ ο μπαμπάς της, ο μπαμπάκας της, είχε και την καλή του πλευρά, τουλάχιστον με τα παιδιά του. Τα έπαιζε, τα κανάκευε, τους έκανε δώρα. Ήταν γλυκός και τρυφερός, τους έλεγε παραμύθια κι ιστορίες από τα ταξίδια του μέχρι να αποκοιμηθούν. Ακόμα και τις φορές που τα μάλωνε και τους έριχνε κάνα μπερντάκι, δεν του θύμωναν. Γιατί με τον τρόπο του, έστω αυτόν τον σκληρό που είχε, έδειχνε ότι ενδιαφέρεται γι' αυτά.

Όμως έφυγε νωρίς. Μια κακιά στιγμή, μια απότομη στροφή στη βρεγμένη ασφαλτο, τον πήρε μακριά της για πάντα. Κι από κει και πέρα τίποτα δεν ήταν πια το ίδιο. Αφόρητη η ζωή στο χωριό με τη μαυροφορεμένη χήρα και το μοιρολόι της νυχθημερόν. Η Παναγιώτα έκανε υπομονή, μα δεν άντεξε για πολύ. Την έβρισε τη μάνα της, τα έσπασε όλα μέσα στο σπίτι λίγο μετά τα σαράντα του μακαρίτη.

«Θα το βουλώσεις, επιτέλους; Έχεις μικρά παιδιά, δεν το καταλαβαίνεις; Τον πατέρα μας χάσαμε κι εμείς, τι έπρεπε να κάνουμε δηλαδή;»

Στον αέρα τα λόγια κι οι φοβέρες της. Η μάνα συνέχισε το μοιρολόι μέχρι που αρρώστησε από τον καημό της κι έπεσε με πυρετό. Τα δυο μικρότερα αδέρφια της,

ο δωδεκάχρονος Γιάννης κι η δεκάχρονη Μαρία, έκλαιγαν για τη μάνα τους τώρα πια. Όχι η Παναγιώτα όμως. Καθόλου δεν τη λυπόταν. Ίσα ίσα που θύμωνε γιατί ένιωθε πως η μάνα τους δεν είχε δικαίωμα να κλαίει και να στενοχωριέται για τον εκλιπόντα. Αποκλείεται να της έλειπε όσο έλειπε στην ίδια.

Πώς να έμενε άλλο εκεί μέσα η κοπέλα; Ελεύθερο πνεύμα, ανήσυχο, με ένα μυαλό γεμάτο παράτολμα σχέδια και μια ψυχή φουσκωμένη από μεγάλες ιδέες. Αυτό ήταν η Παναγιώτα. Το πένθος κι η μιζέρια δεν της ταίριαζαν. Τα αγαπούσε τα αδέρφια της, εκείνη τα φρόντιζε περισσότερο κι από τη μάνα τους, αλλά έπρεπε να κοιτάξει τη δική της ζωή πλέον και το μέλλον της. Αν έμενε στον Πύργο Ηλείας, θα θαβόταν ζωντανή, ήταν βέβαιη.

Τίποτα δεν την κρατούσε πια στο πατρικό της. Ο παππούς και η γιαγιά, που τους λάτρευε, είχαν φύγει κι αυτοί νωρίς. Της χάρισαν όμορφα παιδικά χρόνια, μόνο εκείνοι. Την έπαιρναν μαζί με τα αδέρφια της κάθε καλοκαίρι στο Κατάκολο και περνούσαν παραμυθένια. Έμεναν σε μια αχυρένια καλύβα στην παραλία, που για την Παναγιώτα ήταν καλύτερη κι από ανάκτορο.

Κάθε μέρα το ξημέρωμα, πήγαινε με τον παππού της για ψάρεμα, κι έπειτα βοηθούσε τη γιαγιά να ψήσουν τα ψάρια στα κάρβουνα ή στο τηγάνι – αναλόγως το μέγεθος της ψαριάς. Κολυμπούσε με τις ώρες κι έπαιζε με τα αδέρφια της ξένοιαστα στη θάλασσα και στην άμμο μέχρι που νύχτωνε. Ολημερίς τα παιδιά με το μαγιό, χωρίς την γκρίνια της μάνας τους και το ξύλο του πατέρα τους. Ονειρεμένα χρόνια.

Ο παππούς κι η γιαγιά δεν τους μάλωναν σχεδόν πο-

τέ και χέρι δεν είχαν σηκώσει πάνω τους. Μάλιστα τους κάλυπταν στις σκανταλιές τους και δεν τους μαρτυρούσαν. Κι όταν γινόταν κάτι σοβαρό στο σπίτι τους στον Πύργο, τα παιδιά κατέφευγαν σ' εκείνους για να τους σώσουν και να γλιτώσουν τις σκληρές τιμωρίες του πατέρα τους. Όπως τότε που η Παναγιώτα με τον Γιάννη ξεκίνησαν για το σχολείο και βρέθηκαν στην Πάτρα.

Ο παππούς ήταν σταθμάρχης και τα παιδιά πήγαιναν συχνά στο σταθμαρχείο να παίξουν. Είχαν μάθει να προσέχουν από μικρά, κι εκείνος τα άφηνε ελεύθερα να κάνουν ό,τι ήθελαν. Μια φορά τούς έπιασε στα πράσα να βάζουν κουτάλια πάνω στις ράγες, περιμένοντας να δουν τι θα γινόταν όταν θα περνούσε το τρένο, μα ακόμα και τότε, αντί να τα μαλώσει, έβαλε τα γέλια.

Στην έκτη δημοτικού ήταν η Παναγιώτα και στην τρίτη ο Γιάννης, όταν της ήρθε η φαεινή ιδέα εκείνο το πρωινό να κάνουν σκασιαρχείο από το σχολείο και να ακολουθήσουν τις γραμμές του τρένου για να ανακαλύψουν μέχρι πού φτάνουν. Αυτές οι ράγες αποτελούσαν τεράστιο μυστήριο για την Παναγιώτα από τότε που θυμόταν τον εαυτό της. Η ζωηρή φαντασία της έπλαθε ανείπωτες ιστορίες όλα τα προηγούμενα χρόνια, κι εκείνη τη μέρα ένιωσε πως είχε έρθει πια η ώρα να ανακαλύψει τι υπήρχε μετά την τελευταία στροφή.

Τα είχε κανονίσει όλα. Είχε φτιάξει κολατσιό για την ίδια και τον αδελφό της, είχε πάρει και μπουκάλια με νερό κρυφά μέσα στη σάκα της, αφού βέβαια την είχε αδειάσει από τα βιβλία. Στον μικρό δεν είπε τίποτα από την αρχή για να μην την προδώσει και για να μη λιγοψυχήσει και κάνει πίσω. Ευτυχώς ο Γιάννης το είδε σαν περιπέτεια και

την ακολούθησε, χωρίς να ξέρει φυσικά τι τον περίμενε.

Τα παιδιά περπατούσαν και περπατούσαν ώρες ατέλειωτες. Κάθονταν λίγο για φαγητό και ξεκούραση και συνέχιζαν την πορεία τους. Όταν τύχαινε να ακούν κάποιο τρένο, έτρεχαν παράμερα μέσα στα χωράφια για να μην τους δει κανείς. Κι όταν εκείνο απομακρυνόταν, ανέβαιναν ξανά στις γραμμές και συνέχιζαν. Η μεγάλη δυσκολία ήταν στους σταθμούς. Εκεί περίμεναν τους επιβάτες να αρχίσουν να κατεβαίνουν για να ανακατευτούν ανάμεσά τους και να προσπεράσουν απαρατήρητοι.

Στον σταθμό της Πάτρας, όμως, αργά το απόγευμα, δε συνέβη το ίδιο. Οι χωροφύλακες είχαν γεμίσει τον τόπο και τους διέκριναν ήδη από μακριά καθώς πλησίαζαν. Η Παναγιώτα θύμωσε που τους ανακάλυψαν, μα ο Γιάννης έκλαιγε με δάκρυα ανακούφισης που επιτέλους θα γύριζε στο σπίτι του. Το είχε από ώρα μετανιώσει που είχε δεχτεί να ακολουθήσει την αδελφή του σ' αυτή την τρέλα.

Τους γύρισαν πίσω στον Πύργο με το περιπολικό, εκεί όπου περίμενε όλη η οικογένεια αναστατωμένη, ευτυχώς κι ο παππούς με τη γιαγιά ανάμεσά τους. Εκείνοι ήταν που μπήκαν μπροστά στον γιο τους για να μην τσακίσει στο ξύλο τα παιδιά. Η Παναγιώτα με τον Γιάννη έτρεξαν όπως όπως στο δωμάτιό τους τρέμοντας για την τιμωρία. Κουκουλώθηκαν στα κρεβάτια τους, κι όταν πια οι ηλικιωμένοι είχαν φύγει κι ο πατέρας τους τα αναζήτησε ακόμη θυμωμένος, έκαναν πως κοιμόνταν για να γλιτώσουν το ξύλο.

Μέχρι την έκτη δημοτικού πήγε η Παναγιώτα, μετά σταμάτησε το σχολείο. Παρακαλούσε τον πατέρα της να την πάρει στη δουλειά για να περνάει περισσότερο χρόνο μαζί του, μα εκείνος ήταν ανένδοτος. Προφανώς για-

τί με τη μικρή μέσα στα πόδια του δε θα μπορούσε να κάνει τις βρομοδουλειές του. Έτσι η Παναγιώτα έπιασε δουλειά σε ένα βιβλιοπωλείο του Πύργου και πουλούσε βιβλία πόρτα πόρτα από τα δώδεκά της χρόνια.

Της άρεσε η δουλειά. Της έδινε ανεξαρτησία, ελευθερία κι όλα όσα είχε στερηθεί. Τα βιβλία του σχολείου δεν τα χώνεψε ποτέ, μα τα βιβλία του μαγαζιού τα διάβαζε με μεγάλο ενδιαφέρον κάθε βράδυ στο κρεβάτι της. Κάθε τόσο δανειζόταν στα κρυφά κι ένα διαφορετικό και ταξίδευε με τη φαντασία της στις ζωές των ηρώων του. Παράθυρα στον κόσμο τής άνοιξαν τα βιβλία αυτά και φούσκωσαν την καρδιά της με επιθυμίες πρωτόγνωρες.

Όταν λίγο αργότερα ξεκίνησε να πηγαίνει στην *Αίγλη*, στον κινηματογράφο της πόλης, εκεί πια κατάλαβε για πρώτη φορά τι σημαίνει ζωή. Ήταν λογικό ο μικρόκοσμός της να της φαίνεται σαν ένας ασφυκτικός κλοιός, χωρίς χρώμα και χωρίς άρωμα. Είδε με τα ίδια της τα μάτια πώς ζούσαν οι κοπέλες εκεί έξω, τι ρούχα φορούσαν, τι άντρες ερωτεύονταν. Είδε τον εαυτό της στη θέση τους κι ένιωσε πως μόνο αυτό θα την έκανε ευτυχισμένη. Θα γινόταν ηθοποιός.

Τα όνειρά της δεν τα μοιράστηκε με κανέναν. Εξάλλου φίλες δεν είχε, με κανένα κορίτσι από το σχολείο δεν είχε ταιριάξει. Όλες τής φαίνονταν ανόητες και στενόμυαλες. Κρυφά τα έκανε τα σχέδιά της, κι ας μη φανταζόταν τότε ότι θα ξεκινούσε να τα πραγματοποιεί τόσο σύντομα. Ο θάνατος του πατέρα της, όμως, τα άλλαξε όλα. Σαν να χαμήλωσε ο ουρανός και να λιγότεψε ο αέρας γύρω της. Η φυγή ήταν πλέον μονόδρομος.

Εδώ κι έναν μήνα μάζευε κρυφά όσα θα της χρειάζο-

νταν για το ταξίδι της. Είχε γεμίσει την αποθηκούλα της αυλής με διάφορα κατσαρολικά για τις πρώτες ανάγκες της, σεντόνια, κουβέρτες, πετσέτες. Τα χρήματά της τα φυλούσε σαν θησαυρό, έχοντας σταματήσει να βοηθά τη μάνα της στα ψώνια και να δίνει χαρτζιλίκι στα μικρά. Από τρόφιμα πήρε όσο περισσότερα μπορούσε, κι όσο για τα ρούχα της, μόνο ελάχιστα. Έτσι κι αλλιώς, κι αυτά έλπιζε να τα πετάξει σύντομα.

Το μόνο σίγουρο ήταν πως θα πήγαινε στην Αθήνα. Δεν είχε ιδέα ούτε το πού θα έμενε, ούτε το πού θα έβρισκε δουλειά. Μα δε φοβόταν τίποτα. Ήξερε βαθιά μέσα της πως εκεί θα συναντούσε την ευτυχία της, πως θα τα κατάφερνε, ο κόσμος να γυρνούσε ανάποδα. Στα βιβλία που είχε διαβάσει, οι ηρωίδες πάντα τα κατάφερναν στο τέλος – εκείνη γιατί όχι; Ήταν δυνατή, ήταν όμορφη κι έξυπνη, στιγμή δεν αμφέβαλλε γι' αυτό. Είχε πείσμα και θέληση κι είχε καταφέρει να δαμάσει τις ευαισθησίες της για να μη νιώθει ευάλωτη.

Όχι πως δεν πόνεσε που έφυγε από τον μόνο τόπο που γνώριζε. Έστω για μια μικρή στιγμή, την ώρα που έκλεινε την πόρτα πίσω της. Τα πρόσωπα του Γιάννη και της Μαρίας τής έφερναν θλίψη όταν τα σκεφτόταν. Για τα αδελφια της εξάλλου άφησε το σημείωμα πάνω στο τραπέζι της κουζίνας. Θα το έβρισκαν λίγο αργότερα, που θα σηκώνονταν για το σχολείο. Η μάνα τους σίγουρα θα έμενε στο κρεβάτι όλη μέρα, όπως πάντα. Θα καταλάβαινε πως η μεγάλη κόρη της έχει φύγει μόνο αργά το βράδυ, κι ίσως ούτε και τότε.

«Φεύγω. Μην ανισυχίτε και μη με ψάξετε».

Την ημέρα που η Πάολα κάλεσε στο σπίτι της την ανιψιά της τη Νάγια, για να της ανοίξει την καρδιά της, άνοιξε μαζί και το κουτί της Πανδώρας για ολόκληρη την οικογένειά τους. Όσα της αποκάλυψε, καθώς ξετύλιγε την ιστορία της ζωής της, παρέσυραν σαν άγριο κύμα την ανυποψίαστη κοπέλα κι άλλαξαν τη δική της ζωή για πάντα. Μυστικά καλά κρυμμένα για πολλά χρόνια ήρθαν στο φως, φέρνοντας όμως σκοτάδι στην ψυχή της Νάγιας. Πλέον θα είναι στο χέρι της να αποδείξει ότι το μήλο δεν πέφτει πάντοτε κάτω απ' τη μηλιά. Πόσο εύκολο είναι όμως κάτι τέτοιο; Πώς θα καταφέρει το νεαρό κορίτσι να γλιτώσει από το παρελθόν και από την κατάρα που κατατρέπει την οικογένειά της;

*Η αληθινή ιστορία τριών γυναικών,
από τρεις διαφορετικές γενιές, έρχεται να μας διδάξει
με έναν συγκλονιστικό τρόπο πως πάντα υπάρχει ελπίδα
να ξεφύγουμε από το πεπρωμένο μας και να φτιάξουμε
τη ζωή μας όπως ακριβώς τη θέλουμε και μας αξίζει.*

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 24775

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η